

Afhopper. Michael Shellenberger er miljøaktivisten, der fik Obama til at investere milliarder i en grøn New Deal. Det har han fortrudt. I dag prædiker han atomenergi.

Stormvarsel fra venstre

GUNVER LYSTBÆK VESTERGÅRD

Disse måneder er en lykkelig tid for 48-årige Michael Shellenberger. Amerikansk konsulent, aktivist og forfatter til snart endnu en bog:

»Jeg lever i en fantasiverden, hvor jeg forestiller mig, at min bog kommer til at ændre verden uden nogen personlige omkostninger. Det er en pragtfuld illusion. Selvom jeg ved, den er falsk.«

Shellenberger har dog ikke så god en dag, at han vil tænde sit webkamera, forklarer han. Morgenåret er uglet.

Apocalypse Never: Why Environmental Alarmism Hurts Us All hedder bogen, han elsker og frygter. Den udkommer til sommer, og heri vil han fortælle Greta Thunberg, klimaveganerne og den store hob af politikere, som advarer om klimakrisens tabstal, at de er usikre, ulykkelige og angstprægede individer. Han ved, rekylen kommer til at gøre ondt, for han har prøvet det før: at bryde og skose sit bagland.

Miljøaktivist og forfatter Michael Shellenberger: »Mon miljøbevægelsen gør folk deprimerede eller tiltrækker deprimerede folk? Det er nok begge dele.« Foto: Larry Busacca/Getty Images

For Shellenberger er afhopper. Han begyndte sin karriere som miljøaktivist og grundlagde i 2003 Breakthrough Institute sammen med den ligesindede Ted Nordhaus. Instituttet udgiver analyser om klima og energi, som præsidenter og nationale medier læser. Shellenberger hyldede dengang sol- og vindenergi, mens han bagtalte atomenergi.

Han kom så langt som til at få præsident Obama med på sin og Nordhaus' Apollo-vision om at investere 300 milliarder dollars i grøn energi over ti år.

I dag advarer han demokraterne om at gennemføre selvsamme grønne New Deal, og han bruger sine retoriske evner på at holde atomkraftværker åbne.

»Vi er gået fra træ til kul, til olie til naturgas. Selvfølgelig vil vi med tiden gå over til uran. Problemet er den vanvittige måde, teknologien blev opfundet på. Under en krig. Til en bombe. Folk er stadig traumatiserede, som om de lider af PTSD.

De skal først komme sig over bombetraumet, før de vil forstå, at atomkraft er løsningen,«

lyder det kategorisk fra Shellenberger.

Man kan kalde ham faktafundamentalist. Han sætter oplysning over personlige hensyn. Hans middel er at skrive indlæg i magasiner som Forbes, Quillette, The Atlantic og Slate foruden diverse aviser. Han har samarbejdet med topforskere som psykologiprofessoren Steven Pinker, den nu afdøde nobelprisvindende fysiker Burton Richter og James Hansen, der i 1988 famøst advarede Kongressen om menneskeskabte klimaforandringer. I 2015 var han en ud af en gruppe på 18, der udgav An Ecomodernist Manifesto, som advokerede for, at »både menneskelig velstand og en økologisk sprudlende planet ikke blot er mulige, men uadskillelige«. Altså at økonomisk vækst, teknologiudvikling og naturbeskyttelse går hånd i hånd.

Mest af alt er Shellenberger blevet et symbol på en fløjkrig internt i miljøbevægelsen. Han har skiftet kurs tre gange, og hver gang har han taget en luns af bevægelsen med sig.

»Jeg har et mareridt«

Shellenbergers historie begynder med en politisk aktiv teenager. Som 16-årig samlede han ind for at redde regnskoven efter at have hørt om Rainforest Action Networks boykot af Burger King.

»Jeg solgte øl til mine klassekammerater for at få dem til at komme til festen, og så sendte jeg pengene til foreningen. Jeg var en god dreng, for det meste,« siger han med henvisning til, at alkoholgrænsen i Californien er 21 år.

I sit voksenliv blev han konsulent for en række af de store miljøorganisationer, men et ubehag voksede i ham: »Jeg blev simpelthen deprimeret.«

Næsten hele Shellenbergers familie er psykologer, så selvrefleksion er en daglig rutine.

»Måske havde det noget at gøre med den historie, jeg fik fortalt om miljøproblemerne og klimaforandringer: at mennesker åbenlyst ødelægger verden. Jeg ved ikke, om jeg faktisk troede, det var sandt, eller om jeg bare havde brug for, at det var sandt. Min tekniske og videnskabelige forståelse af det hele var meget ringe dengang. Alt, hvad jeg vidste, var, at den historie, mine kolleger og venner fortalte, var helt og aldeles komplet deprimerende.«

De depressive tanker blev omsat til en harsk og sønderlemmende kritik af den bevægelse, han på det tidspunkt havde været en del af i 15 år. Sammen med Nordhaus udgav han i 2004 essayet *The Death of Environmentalism: Global Warming Politics in a Post-Environmental World*. Heri spørger de to, hvordan verden ville have set ud, hvis Martin Luther King havde givet en »Jeg har et mareridt«-tale i stedet for sin »Jeg har en drøm«. Deres pointe var, at miljøbevægelsen fortæller om mareridt i stedet for drømme. (Senere fandt de ud af, at King faktisk havde holdt en mareridt-tale, som tydeligvis ikke havde gjort indtryk).

Miljøbevægelsen har rigtigt nok sørget for rent drikkevand og frisk luft, men klimaforandringer er ikke et spørgsmål om forurening, argumenterer de to. Her skal tænkes radikalt anderledes:

»Miljøbevægelsen fokuserer på restriktioner ... og nedskæringer ... og begrænsninger ... og blokeringer,«

lyder det opremsende fra Shellenberger, der vist heller ikke nåede kaffen inden interviewet.

Essayet skabte især ravage på venstrefløj, som dengang ledte efter stærkere mærkesager end mindsteløn og billigere studielån. Senere blev argumenterne foldet ud i bogen *Break Through: From the Death of Environmentalism to the Politics of Possibility*, som nogle mener er det bedste, der er sket for miljøbevægelsen siden *Silent Spring*, Rachel Carsons bestseller fra 1962 om pesticiders destruktive påvirkning af miljøet, der var med til at igangsætte hele bevægelsen.

Break Through er dog en naiv bog, hvilket Shellenberger indrømmer i dag, med simple løsninger som at stoppe fældningen af regnskoven i Amazonas ved at eftergive Brasiliens udlandsgæld. I bogen tales der om en postmaterialistisk verden, hvor velstand handler om agtelse, status, en følelse af at høre til, føle sig hjemme og leve et meningsfyldt liv. Forfatterne argumenterer for, at »en succesfuld indsats for at stabilisere klimaet vil nedbryde distinktionen mellem miljøbeskyttelse, økonomisk vækst og global ulighed«. I konklusionen får de også nedfældet, at mennesker er meningen med Jorden, og at »vi er ligesom guder, så vi kan lige så godt blive gode til det«.

Barack Obamas stab læste bogen, og for første gang blev Apollo-visionen med de 300 milliarder dollars taget alvorligt.

»Obama var åbenlyst anderledes. Han var bare bedre og klogere, og det vidste alle. Han er generation X og hip. Han forstod med det samme, hvad vi talte om.«

Fra 2009 til 2015 investerede Obama-regeringen 150 milliarder dollars i vedvarende energi og grøn teknologi. Apollo var i luften. Men det virkede ikke.

Deprimeret på ny foretog Shellenberger endnu et kursskifte væk fra venner og kolleger, væk fra vedvarende energi. I 2019 var den mest læste artikel på magasinet Quillettes hjemmeside Shellenbergers bodsgang efter Apollos styrt. I artiklen forklarer han, at sol- og vindenergi kræver for meget plads, og at det er for utilregneligt. I Californien, USAs grønne dydsmønsterstat, steg prisen på el eksempelvis drastisk fra 2011 til 2017 sammenlignet med andre stater, påpeger Shellenberger.

Djævlens engel

Da Shellenberger angreb miljøbevægelsen dogmatisk, var det en tiltrængt rystetur fra den yngre generation, men da han stiftede organisationen Environmental Progress og begyndte at lede kampagner mod lukningen af flere atomkraftværker, blev han i første omgang nærmest udstødt. Siden fulgte flere efter.

Shellenberger er ikke interessant, fordi han er løsgænger. Han er interessant, fordi han symboliserer en fløj i miljøkampen. En fløj, der ligesom resten af bevægelsen ønsker sig en grøn jord drevet af billig, klimaneutral energi. En fløj, som rækker ind over den politiske midte for at finde løsninger. En fløj, som omfavner urbanisering, bioteknologi og altså atomkraft.

Inspiratoren er hippien og tænkere [Stewart Brand](#), der i 1966 ville have NASA til at offentliggøre det første billede af hele Jorden taget fra rummet. Det skete året efter, og dermed fik miljøbevægelsen en bevidsthed.

»Han var min barndomshelt,« fortæller Shellenberger om Brand, der var den første økomodernist og den første betydningsfulde skikkelse i miljøbevægelsen, der ændrede holdning til atomkraft. Shellenberger fulgte idolet som så mange andre.

Shellenberger er dog mere radikal end de fleste. Nuancerne må man finde andetsteds. Modsat de fleste eksperter anbefalinger om at kombinere atomkraft med vind, sol, vandkraft og naturgas ønsker Shellenberger en rent atomdrevet fremtidscivilisation.

»Vi har opfundet denne magiske maskine til at producere varme. Den kan lave næsten uendelig meget elektricitet. Den udleder ingen luftforurening, og den virker ved at bruge bittesmå mængder af naturlige ressourcer. Det handler ikke om, at djævelen ikke er så slem, som vi troede, men at djævelen er englen.«

Hvis man et kort øjeblik ser bort fra problemer med radioaktivt affald og atomulykker, er den største anke mod atomkraft, at anlægsudgifterne og driftsomkostningerne er for store sammenlignet med andre energikilder. Men dem affejer Shellenberger:

»Om det kan lade sig gøre? Det kan det, og det kaldes Frankrig.«

Mens Frankrig har ladet sine atomkraftværker stå, udfases de i Tyskland, hvor Angela Merkel har brugt over 500 milliarder euro på vedvarende energikilder i forsøget på at reducere klimagasudledningen. Resultatet er, at en tysker i dag udleder dobbelt så meget CO₂ som en franskmand. Den tyske regering meldte sidste år ud, at landet ikke når sin 2020-målsætning om at reducere udledningen med 40 procent. Ikke at det går bedre i Frankrig, hvor

reduceringen stort set er gået i stå trods Emmanuel Macrons erklæring om at »Make Our Planet Great Again«.

[Læs også kommentaren om, hvorfor det er forkert, at danskerne altid har været modstandere af atomkraft: »Nukleare drømme«](#)

For Shellenberger er Tysklands (og Californiens) største problem, at miljøbevægelsen ikke kan lide vedvarende energikilder:

»De siger, at de elsker dem, men så snart en vindmølle- eller solcellepark skal placeres tæt på dem, så hader de dem. I det nordlige Californien har aktivister lige fået stoppet opsætningen af en række vindmøller på en bjergtop. Fordi de ville dræbe så og så mange flagermus og fugle, fik de lokale bremset projektet – af miljøhensyn.«

Her træder han på en landmine. Flere steder i verden er de to grønne dagsordener – miljøhensyn og løsninger på klimakrisen – nemlig kollideret og er blevet døbt det grøn-grønne dilemma. Især i Tyskland er vindmølleindustrien voldsomt udfordret af lokale protester, retssager og døde flagermus. I Tyskland vurderer *Leibniz-Institut für Zoo- und Wildtierforschung*, at 250.000 flagermus kan dø årligt på grund af landets vindmøller uden nye foranstaltninger. Især uheldigt, fordi Tyskland er et transitland for mange af Europas flagermus.

Tredje skilsmisse

Den kommende bog om miljøbevægelsens skadelige alarmisme indeholder det tredje og foreløbigt sidste af Shellenbergers kursskift. Fra at agitere for katastrofale klimaforandringer nedtoner han nu konsekvenserne af havvandsstigninger, ekstremt vejr og hede.

Apocalypse Never: Why Environmental Alarmism Hurts Us All er 12 kapitler om klimaforandringer, [regnskovens tilstand](#), plasticforurening, truede dyrearter, menneskets evne til at redde planeten, vedvarende energikilder og om, hvorfor mennesket drages mod klimaapokalypsen. Som svar på det sidste peger Shellenberger på vakuummet efter en aftaget frygt for en atomkrig og en aftaget gudetro.

»Vi har et grundlæggende behov for at placere os selv i centrum af et historisk drama for at føle, at vores liv er meningsfyldte. Det er der noget narcissistisk over, naturligvis. Altså det at tro, at Jorden går under i min levetid. Og at jeg er den her ekstremt vigtige person, der kan redde verden – det er ligesom en Marvel-superheltefilm.«

Shellenberger har også forsøgt at finde ud af, hvor de dystopiske scenarier stammer fra.

[Læs også artiklen om, hvordan sporene efter ulykken i Tjernobyl stadig skræmmer mere end 30 år efter: »Dommedagssceneriet vi helst glemmer«](#)

»Jeg spurgte Extinction Rebellion (en klimaaktivistbevægelse, red.): 'Hvem fortæller jer, at milliarder vil dø?' For det er jo ren religiøs fanatisme. Jeg interviewede alle kilderne til de citater i medierne, som de henviste til. De kilder insisterede næsten hver og én på, at de var blevet fejlciterede.«

En af dem, han gik hårdt til, var svenske Johan Rockström, direktør for *Potsdam-Institut für Klimafolgenforschung*. Til britiske *The Guardian* udtalte Rockström sidste år, at hvis temperaturen stiger fire grader, »er det svært at se, hvordan vi skal brødføde en milliard mennesker eller bare halvdelen af dem«. Rockström fortalte ligesom de andre Shellenberger, at han var blevet fejlciteret. I dag er citatet på *The Guardian*'s hjemmeside rettet til: »Det er svært at se, hvordan vi skal brødføde otte milliarder eller måske bare halvdelen af dem.«

Selv det udsagn var Shellenberger skeptisk over for:

»Jeg spurgte ham, hvad det var baseret på, og han svarede: min ekspertise. Så altså ikke videnskab, men en holdning.«

Det er på baggrund af den research, at Shellenberger giver sit syrebad af en diagnose til de mest sortseende klimaaktivister:

»Mon miljøbevægelsen gør folk deprimerede eller tiltrækker deprimerede folk? Det er nok begge dele. Jeg havde andre personlige ting i mit liv, der ikke fungerede, da jeg trådte ind i bevægelsen. I stedet for at tage mig af de ting, begyndte jeg at kæmpe for en sag. Jeg tror ikke, de her mennesker er særligt

tilfredse. De er ulykkelige, og de har brug for en optimistisk og positiv fortælling.«

– *Og hvad er den så?*

»At alle skal opnå velstand. Alle skal kunne leve som Greta Thunberg. Alle skal kunne spise kød, flyve og rejse. Alle skal have et ordentligt middelklasseliv, og vi skal samtidig have hvaler og gorillaer og pingviner og isbjørne. En blomstrende og vækstende klode. Det er mit spirituelle standpunkt. Det er meget bedre, end at vi alle sammen skal dø.«